

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

# НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

## КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 1

БЕОГРАД 1932 ГОДИНЕ

КЊИГА 1

І РЕДОВНИ САСТАНАК

# НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

## КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 31 ОКТОБРА 1932 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО:

ПРЕТСЕДНИК

Д-р КОСТА КУМАНУДИ

СЕКРЕТАР

ГАВРО МИЛОШЕВИЋ

Присутни су г. г. Министри: Претседник министарског савета Др. Милан Сршкић, Министар без портфеља Др. Алберт Крамер, Министар социјалне политике и народног здравља Иван Пуцел, Министар без портфеља Др. Хамдија Карамехмедовић, Министар просвете Др. Драгутин Којић, Министар правде Др. Илија Шуменовић, Министар пољопривреде Јурај Деметровић, Министар војске и морнарице, армијски генерал Драгомир Ж. Стојановић, Министар финансија Др. Милорад Ђорђевић, Министар фивичког васпитања народа Др. Драган Краљевић, Министар шума и рудника Виктор Погачник, Министар иностраних послова Богољуб Јевтић и Министар трговине и индустрије Иван Мохорич.

Почетак у 10,40 часова

### САДРЖАЈ

Пре дневног реда: 1 — Читање Указа Њ. В. Краља о отварању седница у I редовном сазиву;

2 — Читање записника претходног састанка;

3 — Саопштење оставке Отмара Реселија на посланички мандат;

4 — Министар пољопривреде доставља потврђен примерак Закона о продужењу Закона о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа Закона о извршењу и обезбеђењу;

5 — Саопштење законског предлога Министара: правде, пољопривреде и трговине и индустрије о заштити земљорадника и о сређивању кредитних односа у земљи и предлога закона др. Милана Метикоша и другова, народних посланика, о изменама и допунама Закона о шумама од 21 децембра 1929 године;

6 — Саопштење интерпелација др. Марка Кожуља, народног посланика, на Министра финансија; Милана А. Ђокића и другова, народних посланика, на Министра шума и рудника; др. Милана Метикоша, народног посланика, на Министра грађевина, на Министра шума и рудника, на Министра саобраћаја и на Министра социјалне политике и народног здравља;

7 — Конституисање Одбора за проучавање законског предлога о препорукама о предупредивању несрећних случајева при раду;

8 — Одговори Министара када ће одговорити на интерпелације;

9 — Отсуства народних посланика;

10 — Молбе и жалбе;

11 — Разна акта.

Дневни ред: Утврђивање дневног реда.

Говорници: Претседник Министарског савета др. Милан Сршкић и Министар шума и рудника Виктор Погачник.

Претседник др. Коста Кумануди: Отварам I редовни састанак Народне скупштине.

Има реч Претседник Министарског савета г. др. Милан Сршкић да прочита Указ Њ. В. Краља. (Бурно плескање).

Претседник Министарског савета др. Милан Сршкић (чита:)

МИ  
АЛЕКСАНДАР I  
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ  
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Претседника Нашег Министарског савета, а на основу члана 32 Устава и по саслушању Нашег Министарског савета, решили смо и решавамо:

Да се седнице Народне скупштине, сазване у редован сазив 20 октобра 1932 године, отворе 31 октобра 1932 године читањем овог Указа.

Претседник Нашег Министарског савета нека изврши овај Указ:

АЛЕКСАНДАР, с. р.

30 октобра 1932 год.  
у Београду.

Претседник Министарског савета,  
др. М. Сришкић, с. р.

Министар без портфеља,  
др. Алберт Крамер, с. р.

Министар социјалне политике  
и народног здравља,  
Ив. Пуцел, с. р.

Министар без портфеља,  
др. Х. Карамехмедовић, с. р.

Министар просвете,  
др. Драг. С. Којић, с. р.

Министар правде,  
др. Илија Шумићковић, с. р.

Министар без портфеља,  
Б. Максимовић, с. р.

Министар саобраћаја,  
Л. Радивојевић, с. р.

Министар пољопривреде,  
Јурај Деметровић, с. р.

Министар војске и морнарице,  
Армијски Ђенерал  
Драг. Ж. Стојановић, с. р.

Министар Финансија,  
Др. Мил. Ђорђевић, с. р.

Министар физичког васпитања народа,  
др. Краљевић Драган, с. р.

Министар грађевина,  
Др. Србуљ, с. р.

Министар шума и рудника,  
Виктор Погачић, с. р.

Министар иностраних послова,  
Б. Д. Јевтић, с. р.

Министар унутрашњих послова,  
Жив. А. Лазић, с. р.

Министар трговине и индустрије,  
И. Мохорич, с. р.

(Читање овог Указа Народна скупштина саслушала је стојећи, пропративши га бурним усклицима: „Живео Краљ!“)

**Претседник Др. Коста Кумануди:** Изволите чути записник првог претходног састанка.

**Секретар Гавро Милошевић** чита записник првог претходног састанка.

**Претседник Др. Коста Кумануди:** Има ли ко од госпoде народних посланика какву приметбу на записник? (Нема). Записник је примљен. Прелазимо на саопштења.

**Секретар Гавро Милошевић** саопштава: Отмар Ресели, народни посланик, подноси оставку на свој посланички мандат.

**Претседник Др. Коста Кумануди:** Ова ће се оставка упутити Верификационом одбору.

**Претседник Др. Коста Кумануди:** Изволите чути потврђене законе.

**Секретар Гавро Милошевић** саопштава: Г. Министар пољопривреде доставља Скупштини за њену архиву један потврђен примерак Закона о продужењу важности Закона о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа Закона о извршењу и обезбеђењу.

**Претседник Др. Коста Кумануди:** Ово се саопштење прима на знање.

Изволите чути један законски предлог.

**Секретар Гавро Милошевић** саопштава: Г.г. Министри правде, пољопривреде и трговине и индустрије подnose Скупштини на решење предлог Закона о заштити земљорадника и о сређивању кредитних односа у земљи. (Пљескање).

(Види текст предлога закона на наредној седници).

**Претседник Др. Коста Кумануди:** За проучавање овог законског предлога изабраће се нарочити одбор, када то буде Народна скупштина одлучила. Изволите чути посланичке законске предлоге.

**Секретар Гавро Милошевић** саопштава: Г. Др. Милан Метикош и другови, народни посланици, подnose Скупштини на решење предлог закона о изменама и допунама Закона о шумама од 21 децембра 1929 године.

(Види текст предлога закона на крају седнице).

**Претседник Др. Коста Кумануди:** За овај законски предлог изабраће се нарочити одбор. Изволите чути интерпелације.

**Секретар Гавро Милошевић** саопштава: Г. Др. Марко Кожуљ, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра финансија о мањку цигарета у кутијама „Сава“;

Г. Милан А. Божић и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на Г. Министра шума и рудника о несправном раду Николе Белачића, генералног директора Рударске дирекције Министарства шума и рудника и тражи да јој се призна првенство.

**Претседник Др. Коста Кумануди:** За ову интерпелацију тражи се првенство. Господин Министар шума и рудника има реч, да се изјасни да ли прима првенство.

**Министар шума и рудника Виктор Погачник:** Госпoдо посланици част ми је изјавити да примам првенство за ову интерпелацију.

**Претседник Др. Коста Кумануди:** Прима ли Народна скупштина првенство за ову интерпелацију?

(Примамо). Објављујем да је првенство примљено. Изволите чути остале интерпелације.

**Секретар Гавро Милошевић:** Г. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра грађевина о примопредаји Савског моста Галдово—Сисак из приватне управе у државну управу, и о укидању мостарине. Милан Метикош народни посланик, упућује интерпелацију на Г. Министра шума и рудника о давању хитне помоћи насељеним Крајишким имовним општинама;

Г. Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на Г. Министра саобраћаја о хитном доношењу уредбе о раду и реду Југословенске трговачке морнарице;

Г. Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на Г. Министра социјалне политике и народног здравља о измени одбора за посредовање рада за поморце код подружнице Јавне брзје рада на Сушаку.

(Види текст интерпелација на крају седнице).

**Претседник Др. Коста Кумануди:** Ове су интерпелације достављене надлежној госпoди Министрима. Изволите чути конституисање одбора.

**Секретар Гавро Милошевић:** Одбор за проучавање законског предлога о препорукама о предупредивању несрећних случајева при раду, извештава да се конституисао 29 октобра тек. године и изабрао за претседника г. Милована Лазаревића, за потпретседника г. Ферда Шегу и за секретара г. Јована Мисирлића.

**Претседник Др. Коста Кумануди:** Ово се саопштење прима на знање. Изволите чути извештаје г.г. Министара.

**Секретар Гавро Милошевић:** Г. Министар шума и рудника извештава да ће на интерпелацију народних посланика г.г. Милана А. Божића и другова, о раду Николе Белачића, начелника Рударског одељења Министарства шума и рудника одговорити кад се стави на дневни ред.

Г. Министар грађевина извештава да ће на интерпелацију г. Др. Милана Метикоша о примопредаји Савског моста Галдово—Сисак, одговорити кад прикупи потребне податке.

**Претседник Др. Коста Кумануди:** Ова се саопштења примају на знање. Изволите чути отсуства г.г. народних посланика.

**Секретар Гавро Милошевић:** Г. др. Људевит Пивко, народни посланик, моли да му се одбри отсуство до 10 новембра тек. године, ради одласка у Чехословачку у циљу држања предавања.

**Претседник Др. Коста Кумануди:** Одобрава ли Народна скупштина тражено отсуство? (Одобрава). Отсуство је одобрено. Изволите чути молбе и жалбе.

**Секретар Гавро Милошевић:** Народној скупштини поднели су молбе и жалбе: Марко Бубујаревић, Стеван Девчић, Др. Ема Павлековић, Драгутин Гуруцки, Винка Мићовић, Даринка Јанић, Мијат Р. Лазаревић, Зора М. Маринковић, Грађани општине Дрмине, срез пожаревачки, Дана М. Ластавица, Ђура Челић, Милица И. Вуковић, Марица Д. Смоја, Марија Фуњак, Божица Живковић, Павле Бећир, Драгица Ракарић, Проко Шукут, Марија Лакота, Др. Миленко Марин, Никола Радовановић, Владета Ј. Крстић, Светислав Стојановић, Фрањо Стернад, Јања Барас, Анђелко Гргић, Мара Берак, Анте С. Ђрцигој, Јован С. Радојковић, Живан Новаковић, Крсто Н. Ђурашевић, Др. Кузман Ке-

кић, Ермилија Фоско, Драгослав и Михајло Савић, Јово Бањац, Сава М. Радосављевић, Петронија Радић-Радулић, Ђорђе Ембер, Општина ријечка, Божићар Машић, Драгомир Барутлић, Нико С. Милошевић, Милан Чолић, Јоке Липовац, бивши чифлик-саибије, Јозеф Жагар, Милош Пантић, Марија Марке, Вељко М. Никчевић, Милутин Ј. Радисављевић, Тодосија и Живан Петровић, Илија Вукмановић, Др. Александар Јановски, Јеремија Ј. Милутиновић, Месна задруга за пољопривредни кредит — Манастирица, Вујадин Ђ. Бобић, Милица М. Ђурашевић, Милица Д. Вукотић, Инес Дујимовић, Александар А. Николић, Петар Ђурашковић, Јован Н. Пашенац, Петар Коц, Алекса Ђ. Комраков, Анђел Стаменковић, Васо Раљевић, Радован П. Радовановић.

**Претседник** Др. Коста Кумануди: Све прочитане молбе и жалбе упутиће се Одбору за молбе и жалбе. Изволите чути разна акта.

**Секретар** Гавро Милошевић чита: Трговачко привредно удружење, Дубровник, Удружење трговаца за срез лесковачки подноси резолуцију о укидању Закона о заштити земљорадника;

Адам Николић подноси претставку о изменама § 114 и 270 чиновничког закона од 1931 године.

Десимир Јанковић подноси предлог о зидању једне зграде за смештај државних надлештава у Кучеву.

Савез ратних добровољаца Власеница подноси претставку о додељивању земље добровољцима.

Привредници из Никшића подnose претставку о проширењу Закона о заштити земљорадника и на привреднике.

Приморска сеоска благајна за штедњу и зајмове у Чиплуку подноси претставку о раздужењу сељака.

Савез гостионичара, хотелијера Дринске бањовине Сарајево подноси претставку о трошарини на вино и ракију.

Клуб инвалида-официра Београд подноси предлог о изменама и допунама у садашњем инвалидском закону.

Удружење трговаца за срезове: ваљевски и подгорски подnose резолуције о проширењу Закона о заштити земљорадника и на трговце и занатлије.

Удружење трговаца за срез ново-марофски, Нови Мароф, подноси претставку о укидању свих картела, и др.

**Претседник** Др. Коста Кумануди: Ова саопштења примају се к знању.

Прелазимо на дневни ред: Утврђивање дневног реда: За наредну седницу Народне скупштине предложено овај дневни ред:

- 1) Избор Верификационог одбора,
- 2) Избор Административног одбора,
- 3) Избор Имунитетног одбора,
- 4) Избор Одбора за молбе и жалбе,
- 5) Избор Финансијског одбора,
- 6) Избор Одбора за законски предлог за заштиту земљорадника.

Прима ли Скупштина овај дневни ред? (Прима). Пошто је данашњи дневни ред исцрпен, то са пристанком Скупштине ову седницу закључујем, а идућу заказујем у четвртак 3 новембра у 10 часова пре подне.

Седница је закључена у 10.45 часова.

## ПРИЛОЗИ

Интерпелација народног посланика за срез Шибеник Д-ра Марка Кожуља, за Господина Министра финансија.

**Господине Министре,**

У граду Шибенику сви мало-продавачи духана констатирали су да у кутијама цигарета „Сава“ на којима пише, да у кутији има 100 цигарета, да у истим кутијама никад нема 100 комада цигарета већ највише 97 или 98 комада, тако да константно фали или два или три комада цигарета. Такви су мањак констатирали сви мало-продавачи, а неколико су пута то утврдили и комисионално путем финансијских органа и то баш у трафикама господина Дане Барановића и господина Душана Смољановића.

Молим Вас Господине Министре, да ми у Народној скупштини одговорите:

1) Да ли Вам је познато да се у кутијама цигарета „Сава“ код мало-продавача у Шибенику описује више пута мањак у кутијама цигарета „Сава“?

2) Ако Вам је познато, то молим Вас, Господине Министре, да ми одговорите што мислите подузети у томе, да се у будуће таково што не догоди и како

мислите накнадити штету мало-продавачима коју су при томе претријели?

Д-р Марко Кожуљ, с. р.  
народни посланик

**Претседнику Народне скупштине**

Београд

На основу § 72 Закона о пословном реду у Народној скупштини част нам је поднијети ову интерпелацију с молбом, да надлежни Господин Министар шума и рудника изволи дати свој одговор на исту у једној од наредних седница Народне скупштине. Тражимо првенство и хитност.

1) У децембру месецу 1931 године извршено је постављење начелника одељења руда г. Николе Беланчића; међутим ми питамо: да ли Господин Министар зна, да је г. инжењер Никола Беланчић био шеф апровизационог одељења негдашњег рударског отсека у Сарајеву, где је вршио набавке свих живежних намирница за све рудаске намештенике, дакле за 10.000 лица у времену од 1919—1922 године и да је главни његов лифрант био г.

Леополд Шрамар, који је раније био конобар, а доцније закупац аустријског официрског дома у Сарајеву? Пошто тада нису долазили до примјене прописа Закона о државном рачуноводству, то је г. Беланчић слободном погодбом чинио набавке од националних елемената. Зар се њему смјела и последице тога повјерити управа нашим државним и националним иметком, који је претпостављен у државним рудницама?

2) Је ли познато Господину Министру, да је у своје време вођена истрага у Сарајеву при рударској дирекцији од стране Главне контроле и да је том приликом установљено у трговачким књигама власника фирме „Индустрија“ госп. инж. Анте Главине, који је био посредник код добаве репарација, и ова ставка: 3,000.000 Беланчић Репрезентационостен!

Ако му је познато, како је могао предложити таквога човека, који је као државни службеник наплаћивао од приватних предузећа трошкове репрезентације, за генералног рударског директора, који има да високо репрезентује највиши положај у управи нашег државног рударства.

3) Да ли Господин Министар зна, да је г. Никола Беланчић тужио двојицу чиновника ради тога што су му рекли да прима мито и да је коначно г. Беланчић судом осуђен на плаћање свих трошкова, и како га је после тога могао предложити за високи положај на коме се сада налази?

4) Коначно, је ли Господину Министру познато, да г. Беланчић Никола, поседује кућу у Београду, некретности у Бањој Луци и Загребу, иметак у општини Вирју? Ако му је познато је ли провјерио, откуд тај велики иметак г. Беланчићу, јер га од својих чиновничких доходака није могао наштeditи, и како је могао таквом службенику, који је знао и изван службе стицати знатне дохотке, повјерити на управу велика државна предузећа?

На основу свега горе изложенога питамо Господина Министра: Мисли ли и даље задржати г. Беланчића на положају генералног директора и чиме то правда?

Народни посланици: Милан Божић с. р., Риста Ђокић с. р., Живко Даниловић с. р., Милан Живоновић с. р., Александар М. Додић с. р., Милинко Р. Милутиновић с. р., М. П. Марковић с. р., Јов. Р. Кандић с. р., Василије Трбић с. р., Димитрије Он. Поповић с. р., Михаило Ђурић с. р., Сава В. Савић с. р., Божа В. Главички с. р., Војко Куртовић с. р., Милан Ђуковић с. р., Јован С. Довезенски с. р., Д-р Глиша Тадић с. р., Мита Димитријевић с. р., Марко Машин с. р., Милан Петковић с. р., Д-р Богдић Вукићевић с. р., Милан Радоњић с. р., Илија В. Савковић с. р., Степан Максимовић с. р., Максим Тешин с. р., Петар Иванчић с. р., Хаци Тодор Димитријевић с. р., Добра Јовичић с. р., Рад. П. Брунија с. р., Ђока Матић с. р., Ђуро Марјан с. р., Ђока Ђурић с. р., Ђока Јовановић с. р., Азим Чохаџић с. р., Арса Фотирић с. р., Бранко Ј. Чорбић с. р., Милadin Б. Величковић с. р., Д-р Милешко Марковић с. р., Недељко Прањак с. р., Д-р М. Костић с. р., Д-р Драг. Костић с. р., Д-р Остојић с. р., Д-р Влад. Станишић с. р., Д-р Богдан Видовић с. р., Коста Алексић с. р., Чед. П. Захарић с. р., Влад. Шилеговић с. р., Јаза П. Кузмановић с. р., Игњат Стефановић с. р., Д-р

Ранко Њамцул с. р., Живојин Јерemiћ с. р., Јак. С. Томић с. р., Јован Рад. Митровић с. р., Мих. Р. Јевтић с. р., Душан М. Живојиновић с. р., Д-р М. Стојадиновић с. р., Милан Ђ. Мијић с. р., Јово Јовановић с. р., М. Поповић с. р., Младен Милошевић с. р., Михајло В. Кретић с. р., Д-р Сава Радоњић с. р., Милоје Сокић с. р., Стеван Ђурић с. р., Богољуб Кујунџић с. р., Ђулага Дервишић с. р., Хусеин Кадић с. р., Јоца М. Селић с. р., Жив. Ј. Стевановић с. р., А. Кујунџић с. р., Жив. Јевтић с. р., Д-р Филип Лазаревић с. р., Божа Јеличић с. р., Тришко Нинковић с. р., Д-р Света Поповић с. р., Витомир В. Видаковић с. р., Крета Срезовић с. р., Јев. Поповић с. р., Бошко Вељковић с. р., Мил. Ал. Јевтић с. р., Алек. Ј. Обрадовић с. р., Страхинја Борисављевић с. р.

Интерпелација Д-р Милана Метикоша народног посланика, Господину Министру грађевина, гледе примопредаје Савског моста Галдово—Сисак из приватне управе у државну управу, као и гледе укидања наплате мостарине.

#### Господине Министре,

Дне 13 новембра 1932 год, излази рок за предају Савског моста у Галдову—Сисак, од садашњих приватних власника у државну управу, а очекује се, да ће се тога дана укинути и мостарина (плаћање прелаза преко тога моста), која у данашње доба тешке привредне кризе претставља непотребно изабљивање сељаштва тога краја, јер се плаћа од особе за сваки прелаз по 50 пара, од празних кола по 2 динара, а од товара по 4 динара, за сваки прелаз. Ови приватни власници тога моста, узимају ту мостарину већ преко 50 година, они су већ од тога моста имали прихода на више десетина милиона динара, а сама градња моста стајала је око 180 хиљада форината.

Пригодом предаје тога моста, садашњи власници су дужни, да га даду уредити за примопредају, да се све поднице промјене, што гдје треба, надаље треба мост оличити као и све друге поправке извршити, по то се сада ништа не ради, па ако се примопредаја обави без свега тога, онда ће сви поправци пасти на терет државне управе. Међутим, говори се, да су приватни власници тога моста затражили продужење садањег стања управе, те желе, да мост не предају у државну управу, јер им доноси велике добити, на рачун сељаштва Доње Посавине; а уједно се жели, да се избјегне обавезама гледе поправка моста, прије примопредаје, до 13 новембра 1932 год.

Темељем ових чињеница, молим Вас, Господине Министре, да ми изволите усмено у Народној скупштини одговорити:

1) Је ли истина, да рок за примопредају Савског моста Галдово—Сисак од приватних власника у руке државне управе истиче 13 новембра 1932 год. и да ли су приватни власници, прије примопредаје, дужни извршити све потребне поправке на истом мосту о свом трошку?

2) Шта каните учинити, да се укине садања висока мостарина која се убира за сваки прелаз од особе по 50 пара, од празних кола по 2 динара а од сваког товара по 4 динара.

3) Јесу ли садашњи власници тога моста затражили даљу управу тога моста уз које услове? Односно, јесу ли Вам предложили преглед прихода од убирања мостарине, и каните ли одредити комисијски преглед досадањих прихода од мостарине као и комисијски преглед садањег стања наведеног Савског моста Галдово—Сисак, прије примопредаје?

Изволите, Господине Министре, примити уверење о мом особитом поштовању.

Београд, 21 октобра 1932 год

Др. Милан Метикош, с. р.  
народни посланик

Интерпелација Д-р Милана Метикоша, народног посланика Господину Министру шума и рудника за давање хитне помоћи пасивним Крајишким имовним општинама, јер званично особље и пензионери не примисају припадљности већ преко пола године.

Господине Министре,

Према члану 5 наредбе Министра шума и рудника од 4 маја 1922 године број 13054 о управи те службовању и господарству на шумама крајишких имовних општина, предвиђено је, да ће се на основу чл. 5 Уредбе од 27 јула 1921 године установити принос који ће имовне општине имати плаћати држави на име управних трошкова, а да ће се расходи имовних општина унети у државни буџет. То до данас није извршено премда је према чл. 3 исте уредбе све званично особље, затечено у јавној шумарској и господарственој служби код крајишких имовних општина, преведено у државну службу, са признањем свих година службе у државну службу, ради чега су обавезе имовних општина за плате и припадљности порасле тако високо, да их имовне данас већ сносити не могу. Већ је протекло читавих десет година а да у том правцу није донесено потребно законско решење, а ради тога пасивне имовне општине налазе се у очајним приликама, јер већ некоје од њих преко шест и више месеци не плаћају припадљности својим чиновницима и службеницима нити пензије својим пензионерима. Када је званично особље примљено од имовних општина у државну службу требали су бити примљени и на државни буџет, јер док су имовне општине имале своју аутономију узимале су толико чиновника и службеника, колико су могле плаћати, а давали су им плате које је могао сносити њихов буџет, а када су године 1922 примљени у државну службу и од када су постављени и премештени по Министарству, а плате примали као државни службеници, оптеретили су прорачуне имовних општина толико, да је наступило ово стање које је неподношљиво.

По ранијем Закону о имовним општинама имале су пасивне имовне општине право, да приме од државе сталну припомоћ, но нити су добили ту припомоћ икада до сада, а од године 1922 терете их и увећани издаци на припадљностима званичног особља и пензионера, па би сада требало да се имовне општине спасу тако, да им се даде припомоћ у износу који је потребан да исплате до конца тек. прорачунске године заостале и текуће припадљности званичног особља и пензионера, а од првог априла 1933 да се у

државни буџет унесу плате и све остале припадљности, у државну службу преведених чиновника и службеника пасивних крајишких имовних општина. Слободан сам стога умолити Вас, Господине Министре, да ми изволите усмено у Народној скупштини одговорити:

1) Је ли Вам познато тешко стање пасивних крајишких имовних општина и што каните предузети, да се удовољи члану 5 наредбе Министра шума и рудника од 4 маја 1922 године број 13054 и чл. 5 Уредбе од 27 јула 1921 године, да се плате и све припадљности у државну службу преведених чиновника и службеника крајишких имовних општина унесу у државни буџет?

2) Каните ли предложити Народној скупштини нови Закон о имовним крајишким општинама, да се трајно осигура опстанак ових имовних општина у самоуправи или каните предложити закон, да крајишке имовне општине преузме држава у власништво и управу?

Изволите, Господине Министре, примити уверење мог особитог поштовања.

28 октобра 1932 године

Београд.

Д-р Милан Метикош с. р.  
народни посланик

Интерпелација г. Д-р Милана Метикоша, народног посланика на Господина Министра саобраћаја, да се хитно донесе уредба о раду и реду на бродовима Југословенске трговачке морнарице, те да се сазове опћа поморска конференција у Београду и да се изврши ревизија целокупне поморско-бродарске политике.

Господине Министре,

У постојећој тешкој привредној кризи решавају се социјално морална питања у копној индустрији, па је потреба, да се та питања решавају и у поморству, како то чине све власти у страним морнарицама, где су ударци привредне кризе далеко јачи. Социјално-економски положај поморских радника код нас је врло хрђав и несносан, тим више, што су све досадање анкете и конференције остале без успеха, као и предлог колективног уговора: о најму поморских радника, гледе регулисања радног времена у духу Закона о заштити радника, гледе прехране посаде, гледе годишњих и недељних одмора, гледе пензионог осигурања итд.

Нити је извршен закључак конференције од 29 марта 1929 год. гледе образовања стручне комисије за израду предлога о свим поморско-социјалним питањима, која би се требала решити у савременом духу, а према начелима и прописима, какови су примењени у осталим поморским државама. Ради пада фунте стерлинга, према којој валути су регулисане плате помораца у дугој пловидби, настали су непремостиви спорови ради обрачунавања плата, па је сазвана била конференција, да се образује паритетни одбор од помораца и бродовласника, да израде нацрт уговора о најму морнара, али и тај паритетни одбор није се састао, те су од раније тешке прилике знатно погоршане и напетти односи између

бродовласника и помораца постали су неодрживи, а пошто су настали ти спорови, и у иностранству слаби се углед наше поморске заставе.

Потребно је стога, да се хитно донесе уредба о раду и реду на бродовима Југословенске трговачке морнарице, на ком пројекту се већ дуље времена ради, али је потребно, да се тај рад што прије сврши.

Молим Вас, Господине Министре, да ми изволите усмено у Народној скупштини одговорити:

1) Је ли Вам познато тешко социјално-економско стање поморских радника наше трговачке морнарице?

2) Каните ли издати уредбу о реду и раду на бродовима Југословенске трговачке морнарице? Односно предложити закон о решењу поморско-социјалног питања уопће?

3) Јесте ли вољни сазвати у Београду опћу поморску конференцију ради извршења ревизије целокупне поморске политике?

Изволите, Господине Министре, примити и овом приликом изразе мог одличног поштовања.

29 октобар 1932 год.

Београд

Д-р Милан Метикош с. р.  
народни посланик

Интерпелација Д-р Милана Метикоша, народног посланика на Господина Министра социјалне политике и народног здравља, да се измени Одбор за посредовање рада за поморце код подружнице Јавне берзе рада у Сушаку и да се код исте установе промени Управни одбор у интересу помораца и бродовласника и да се Закон о радњама односно Закон о заштити радника примени и на поморство.

Господине Министре,

Несносно социјално економско стање помораца,

Господину Претседнику Народне скупштине

Господину Д-р КОСТИ КУМАНУДИ-У

Београд

Господине Претседниче,

На основу овлашћења § 51 Закона о пословном реду у Народној скупштини част ми је у прилогу под... доставити Вам предлог закона о изменама и допунама Закона о шумама, са молбом, да га изволите као хитног предложити Народној скупштини на решавање.

Изволите, Господине Претседниче, примити уверење о моме одличном поштовању.

21 октобра 1932 године

Београд

Д-р Милан Метикош, Никола Соколовић, Д-р Богдан Видовић, Д-р Милан Стијић, Клишч Антон, Хајдињак Антон, Иван Урек, А. Дрмел, Станко Тркуља,

јер немају колективног уговора, погоршано је тиме, што је у нашој трговачкој морнарици самовољно наметнут уговор поморцима, који је противан духу нашег социјалног законодавства и примењен на посадама бродова дуге пловидбе, а спорови који су тиме настали имаду последницу, да су бројне посаде избачене са бродова. Непоштива се § 73 Закона о заштити радника, а лучке власти у споровима, гледе слабе хране помораца и гледе радног времена, не уважавају молбе помораца, те су на броду «Мрав» Друштва «Оцеанија» избачени 18-торница морнара са брода на копно у ноћно доба. То све изазива не пожељене тешке спорове, које треба регулисати. Поморци се жале и на прилике код подружнице Јавне берзе рада у Сушаку, о чему је дао изјаву Протестни збор помораца 26 априла 1932 год. Потребно је, да се и те прилике среде на умирење и задовољство интересираних страна.

Молим Вас с тога, Господине Министре, да ми изволите у Народној скупштини одговорити:

1) Је ли Вам познато тешко стање поморских радника у нашој трговачкој морнарици и што каните учинити, да се Закон о заштити радника примени и на поморство.

2) Јесте ли вољни одредити измену одбора за посредовање рада за поморце, код подружнице јавне берзе рада у Сушаку и исто тако одредити промјену Управног одбора исте установе, на задовољство обеју интересираних страна.

Изволите, Господине Министре, примити и овом приликом уверење мог особитог поштовања.

29 октобра 1932 године

Београд

Д-р Милан Метикош с. р.  
народни посланик

Анте Ађић, Пивко, Милош Драговић, Ђорђе Ђирић, Милоје М. Сокић, Милан Ђуковић, Ж. Даниловић, Душ. М. Живојиновић, Жив. Јевтић, Бошко Зељковић, Д-р Костић, Инж. Фердо Шега, Милан Грубановић, Д-р Иван Палачек, Д-р Људевит Ауер, Д-р Марковић, Е. Грбић, Бранко Аврамовић, Јосип Стажић, Ђ. Парабуњски, Мустафа Мулалић, Хусеин Кадић, Д-р Никола Кешељевић, Д-р Б. Вошњак, Д-р Анђелиновић, Д-р Шећеров, Аранђел Д. Никодијевић, Милинко Милутиновић, Драгутин Перко, Д-р Живан М. Лукић, Мих. Р. Јевтић, Милован Лазаревић, Ристо Ђокић, Сергије Урукало, Јовиша Кандић, Стјепан Шифтар, П. Матица, Т. Лазаревић, Д-р Прша, Светислав Хоћера, Мацековић, Виктор Физир, Д-р Стјепан Бачић, Мил. Ђ. Милутиновић, Д-р Васиљевић, Недељко Прањак, М. Чохацић, Ш. Куртовић, Трипко Нишковић, Василије Трбић, Д-р Ф. Лазаревић, М. П. Марковић, Д-р Св. Михаиловић, Коста Алексић, Д-р Ханжек, Д. Иванчевић, Д-р Кожуљ, Никола Хрибар, Добровољац Милан, Добровић Милан.

## ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

0

## ИЗМЕНИ И ДОПУНИ ЗАКОНА О ШУМАМА ОД 21 ДЕЦЕМБРА 1929 ГОДИНЕ

## Члан 1

§ 150 мења се и гласи:

«Тко протуправно присвоји одобрено или израђено дрво или готову робу, без обзира да ли се налази у шуми на месту израде или стоваришта, а с намером, да њеним присвајањем прибави себи или коме другом противправну имовинску корист казниће се затвором до месец дана ако непосредна вредност присвојеног дрвета или робе не износи више од 1000 динара.

Ако је једноставна вредност већа од 1000 динара, казниће се као крадљивац по одредбама кривичног закона.

Ако за дело из става првога параграфа поднесе пријаву која власт или заклети државни службеник на темељу сопственог свога уредовног опажања, изрећи ће општа управна власт казну без претходног поступка казненом одредбом.

У казненој одредби има се навести:

- 1) Назнака власти, која издаје казнену одредбу,
- 2) Име особе или власти, која је учинила пријаву,
- 3) Назнака особе, проти којој се издаје казнена одредба.

4) Назнака почињеног дела, уз навод места, времена и предмета тога дела.

5) Назнаку одмерене казне уз навод казнене установе.

6) Установљене износе одштете, уколико оштећеник захтева накнаду почињене штете и уколико се иста установити може.

7) Упуту пресуђеном лицу, да може, ако је незадовољно са изданом казненом одредбом у року од 8 дана по примитку те одредбе поднети проговоре писмено или у записник код власти, која је ту одредбу издала, те уједно навести доказе за своју обрану, јер да ће по измаку тога рока казнена одредба постати правоснажном, па ће се одмерена казна овршити.

Ако окривљени у прописаном року поднесе приговоре против казнене одредбе, доставити ће управна власт те приговоре, као и пријаву надлежном средском суду, који ће тада на основу достављене пријаве повести редовити поступак и изрећи казну по одредбама кривичног закона за крадљивца, но тада се издана казнена одредба неће овршити.

Против овакве пресуде средског суда допуштени су правни лијекови у смислу прописа кривичног поступника».

## Члан 2

Одељак први § 151 мења се и гласи:

«Тко без одобрења поседника одобри у шуми дрво, као и тко сече, вади или износи саднице казниће се затвором до 30 дана, ако дрво има већи промјер на пању од 10 см. а ако је промјер мањи казниће се затвором до 14 дана; ако је то учинио плодоуживалац казниће се новчаном казном од 100 до 500 динара».

## Члан 3

У § 167 додаје се у наставку следеће:

... «осим дела, која би се према овом закону имала кажњавати по одредбама кривичног закона, коју казну изричу редовни судови».

## Члан 4

Прописи овога закона имају се примењивати на сва дела, која до дана, када овај закон добије обавезну снагу, нису правоснажно пресуђена по општим управним или судским властима.

## Члан 5

Овај закон ступа у живот, када га Краљ потпише, а обавезну снагу добија по истеку од месец дана, по обнародовању у «Службеним новинама».

## ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

## ЗАКОНУ О ИЗМЕНИ И ДОПУНИ ЗАКОНА О ШУМАМА ОД 21 ДЕЦЕМБРА 1929 ГОДИНЕ

У садашњим тешким приликама све државе настоје да што више смање своје издатке и тако некако доведу у равнотежу опште тешке финансијалне прилике са општим потребама. У том смислу донесене су и код нас поједине одредбе као н. пр. редуција појединих средских школа, Правилник о утрошку канцеларског и другог материјала у државним надлештвима, а у истима уводи се такође преко зиме и једнократно уредовање ради уштеде на светлу и дрвима.

Међутим једна велика рана државних расхода лежи у поступку код кажњавача шумских штеточинаца, који је поступак предвиђен у § 150 и 151 Закона о шумама од 21-ХII-1929 године по тим прописима имају редовни судови након редовног кривичног поступка кажњавати појединце који у шуми оборе дрво и исто за своју корист присвоје.

Како у крајевима, где има државних шума народ увелико сече и узима дрва из државних шума, то се код појединих судова нагомила годишње 1000 до 1500 таквих случајева, те у већини судови, у чијем околишту има државних шума износе овакови случајеви 75% криминала, као што је то случај код Кр. кот. суда у Глини.

Код тога ваља имати на уму следеће:

У државној шуми сече и присваја дрво већином сиромашни сељак, који живи крај те шуме, па не може толико да смogne новца, којим би купио себи за огрев или грађу потребна дрва и пошто је исти сељак већином веома сиромашан, то се штета, што је он тиме починио, а која буде по судским властима досуђена редовито не може утерати на тај начин настаје годишње и годинама велика штета, која остаје непокривена.

Међутим ово зло, које мање више неминовно, увећава се још много више на другој страни поступком, што га је предвидео наведени § 150 и 151 Закона о шумама.

Редовни кривични судови, који су у смислу тих параграфа у тим случајевима надлежни не могу у отсућности самога окривљенога или на основу једног његовог признања изрицати пресуда (§ 254 Крив. пост.) него морају увек позивати и лугаре пријавитеље. Овима пак припада у смислу прописа кривичног поступка (1.315 к. п.) право на накнаду трошка у смислу Уредбе о путним трошковима за државне службенике, а ти трошкови претстављају кроз годину дана код појединих судова знатне своте. Тако н. пр. код Кр. кот. суда у Глини издано је у времену од почетка фебруара до краја априла 1932 године, дакле кроз три месеца државним лугарима у име њихових пристojби за приступ суду 10.568 динара, дакле годишње би имало то дати своту око 40.000 динара само код једног суда.

Мимо тога ваља истаћи, да за време док је лугар код суда, могу појединци још лакше обарати и узимати дрва у шуми.

Дакле поред оне штете, што је држава трпи кроз то кривично дело и до чије накнаде не може доћи, како је напред изложено, још мора издавати готов новац, који из истих напред наведених разлога не може од починитеља а осим тога омогућује се услед отсућности лугара лакше почињење нових штетних дела.

Но није то једина увећана штета тим поступком, предвиђеним у § 150 и 151 Закона о шумама, него се та штета указује и код судова, који морају по свом редовитом крив. поступку водити расправу и пресуде изрицати.

На сваку поједину пријаву лугара, односно шумарије мора суд издати решење, којим се одређује главни претрес и у ту сврху позвати посебним позивницама окривљеног и лугара пријавитеља, па ако се ови првог пута не одазову мора се то и поновити. На главном претресу мора се саставити за сваки поједини случај посебни записник, који заузима пола артије папира, потом се има изградити пресуда која исто запрема пола артије, затим исто таква једна пресуда мора се евентуално доставити и окривљеном. Потом има се оправити државном тужиоцу т. зв. казни лист, који је исто веома опширан, надаље има се отпрати дотичној шумарији т. зв. одштетна осуда, а иза тога мора се окривљени евентуално и по више пута позивати на издржање казне, а такође мора се више пута позивати да наплати трошкове кривичног поступка и покушавати исте овршним путем утерати, што обично остаје без резултата, а све ове позивнице и овршна утерања врше се преко општинских власти и органа.

Дакле не само један велики техничко-административни посао, при којем се велика енергија судског, а и општинског особља узалуд троши, него се изазива непотребна потрошња канцеларског материјала, што све није у складу са општим принципом штедње, који се данас свуда заводи.

Према овоме чита се двострука штета, што је држава кроз ово трпи, па зато је безувјетно потребно, да се ово поправи и то зло сведе на праву меру, а то се постиже у напред наведеном законском предлогу.

Овај је законски предлог предвидео, да би за шумске крађе мање вредности и то до износа до 1000

динара непосредне (једноставне т. ј. неповишене) штете пресуђивале управне власти (среска начелства) и то на основу пријаве власти, односно његовог органа као државног службеника (§ 14 крив. закона) без претходног поступка, издавши т. зв. казнену одредбу, коју и данас издају среска начелства и издавале су исте казнене одредбе раније баш код шумских штета и редовни кривични судови у смислу прописа старог хрватског казног поступка (§ 409 до 411 хрв. каз. пост.).

На овај начин није потребно да се позива лугар, који је своју пријаву преко своје власти или у случају штете у приватној шуми изравно поднео среском начелству на основу свог властитог опажања а позивом на своју положену службену заклетву, те ће тамо моћи више посветити пажње повереној му шуми, па ће кроз то бити и лакше препречене и онемогућене шумске крађе, док се неће морати плаћати рачуни за преступ лугара суду, а отпада и позивање окривљеника, те састављање великих записника о претресу и великих пресуда док ће судиско особље ову досада неплодно трошену енергију на случајеве шумских штета моћи корисније употребити за друге случајеве.

У случају да је који осуђеник незадовољан са казном одредбом код среског начелства има право поднети приговоре и захтевати да се у том случају поведе редовни кривични поступак, који ће тада бити поведен код редовног суда (слично као у ставу § 352 став 6 Закона о радњама од 5-XI-1931 године).

Но на основу искуства, где велика већина починитеља признаје почињено дело може се рећи да би се ретко подносили приговори против такве казнене одредбе.

Надаље разлози, који говоре за то, да се ово стави у надлежност суђења управних власти јесу следећи:

За суђење готово свих кажњивих дела, што је предвиђено по закону о шумама одређено је у § 167 Закона о шумама надлежних управних власти па се према томе указује ради једнообразности оправданим да и ови случајеви буду упућени управним властима тим више што у већини народа постоји уверење да сеча дрва и присвајање истих у шуми није крађа, дакле дело које потпада под удар крив. закона, него обични прекршај односно иступ (полициски деликт) а осим тога код управних власти је цели поступак крађи и бржи, дакле и јефтинији.

Напокон када би издавање ових казних одредаба пало у надлежност редовних судова изазивало би то поновно измену кривичног поступка, који је пред годину дана измењен и услед које измене баш су јаче оптерећени срески судови, у чију би надлежност пало и издавање тих казних одредаба што све не би било сходно обзиром на напред изложено, а осим тога нови закон о судском поступку о грађ. парницама који има почетком године 1933 ступити на снагу тражи већи број судија, односно већу енергију рада, која би се баш услед оптерећења дугова овом изменом закона о шумама могло надоместити.

Осим тога, када би се издавање ових казних одредаба поверило кривичним судовима изазивало би то и примену система на које не основан законик о судском кривичном поступку, а и редослед појединих параграфа пошто би та измена у другом облику

и ширем значењу имала настати додатком 111 одела главе XXIV истог закона, па је то веома неупутно док управне власти и она што издају такове одредбе, а то одговара и установи VI дела закона о шумама.

Приговор да се тиме одузима судовима право суђења за све крађе односно да сва дела тиме губе квалификацију крађе јесте неоснован односно неправдан обзиром на напред изложено и обзиром да су баш поједина кривична дела, која су почињена у шумама нормирана у зак. о шумама (део VI) те суђење за иста дела поверено општин. управним властима (§ 167 зак. о шумама), па тако и једна специјална крађа (дрва у шуми) може пасти под надлежност суђења општих управних власти као што је н. пр. у § 154 закона о шумама предвиђена казна за онога, који украде жир или кестен, а како није у том параграфу предвиђено да се дотични кажњава као крадљивац по кривичном закону то ову казну обзиром на § 167 закона о шумама изричу управне власти, које су на основу § 170 истог закона овлашћене и доносити пресуде о накнади целокупне штете делом почињене.

Примећује се, да је у случајевима, где је вредност украденог дрвета већа од 1000 динара, дакле где се ради о делу већег стила, које искључује домаћу

потребу и беду, придржано суђење редовним кривичним судовима, то је обзиром на то учињен и додаток у § 167 закона о шумама који додаток искључује досадашњу двојбу и осим тога потребан је због цитирања крив. закона и другим параграфима закона о шумама (§ 156, 159, 160 и 161 зак. о шумама).

Обавезна снага овога закона одложена је на месец дана иза обнародовања због тога, што се тај закон има применити и на сва дела која нису правоснажно пресуђена (§ 2 крив. закона) па да се тако уzmогну сви предмети правовремено уступити на надлежност и отказати претресе код судова, на које су позвани лугари, како се не би морало узалудно њима плаћати њихови путни трошкови.

Напомиње се још, да је код стилизације овог законског предлога уважено да у § 150 и 151 закона о шумама где се говори о крадљивцу нису описана дела, стављена битна обележја крађе према крив. закону (§ 314 к. з.) као појам одузимања и присвајања туђе покретне ствари и умишљај (§ 16 к. з.) па је тај мањак овом стилизацијом уклоњен.

Дакле из ових овде наведених разлога а напосе обзиром на фискалне интересе у интересу државне штедње указује се овај законски предлог оправданим и његов прихват хитним.